

Број/Број: 01/6-50-3-6-6/12

Сарајево/Сарајево, 15. 3. 2012.

**VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE
VLADA REPUBLIKE SRPSKE
SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA
VLADA BRČKO DISTRIKTA**

Poštovani,

Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 6. sjednici održanoj 15. ožujka 2012., utvrdilo je i dostavlja vam na razmatranje

P R E P O R U K U

za poboljšanje položaja osoba koje se nalaze na porodiljnom dopustu

I. Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH razmotrilo je stanje u Bosni i Hercegovini u pogledu ostvarivanja prava roditelja na porodiljne naknade.

Na temelju provedene rasprave Povjerenstvo je zaključilo da je razina ostvarivanja prava na naknadu za vrijeme porodiljnog dopusta u Bosni i Hercegovini potpuno različita, tako da se ne može govoriti o jednakom položaju žena u BiH.

Naknada za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta jest pravo utvrđeno međunarodnim dokumentima koji su pravno obvezujući za Bosnu i Hercegovinu. Mnogi od tih dokumenata čine sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine i ustava entiteta, te se izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Konvencijom o uklaňanju svih oblika diskriminacije žena, u članku 11. stavak 1. točka e., jamči se pravo žena na socijalnu skrb, osobito u slučaju umirovljavanja, nezaposlenosti, bolesti, invalidnosti, starosti i drugih nesposobnosti za rad, kao i pravo na plaćeni dopust. U točki f. istoga članka predviđa se pravo na zdravstveno osiguranje i sigurnost u radnim uvjetima, uključujući i zaštitu bioloških i reproduktivnih funkcija žena.

Međunarodnim paktom o ekonomskim, kulturnim i socijalnim pravima obvezuju se države potpisnice da osiguraju svima na svojem teritoriju uživanje prava na socijalnu skrb i socijalno osiguranje. U cilju ispunjenja ovih prava iz Pakta, od države se traži uspostava sustava medicinske i socijalne skrbi te osiguranja porodiljne naknade.

Europskom socijalnom poveljom obvezuju se države potpisnice, između ostaloga, da osiguraju pravo na socijalnu sigurnost, iz kojega proizlazi pravo na naknadu za porodiljni dopust ili materinstvo.

Svim tim dokumentima, kao i Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, zahtijeva se osiguranje navedenih prava bez diskriminacije.

II. Analizirajući utjecaj postojećeg rješenja kojim je uređeno pitanje prava na naknadu za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta, može se zaključiti da razina ostvarivanja ovoga prava ovisi o mjestu prebivališta osobe, odnosno o mjestu uplate doprinosa za osobu koja koristi porodiljni dopust. Uslijed administrativne podjele nadležnosti sukladno Ustavu BiH i ustavima entiteta u Bosni i Hercegovini, u ovome trenutku postoji 12 različitih modela za osiguranje ovoga prava. Stoga je isplata naknada za osobe koje koriste porodiljni dopust vrlo neujednačena, dok se u nekim dijelovima države (kantoni) to pravo ne osigurava. Pravo na naknadu za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta utemeljeno na mjestu prebivališta zaposlenika/ce nakon stupanja na snagu Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH dovelo je do značajnih razlika za osobe koje su zaposlene u institucijama BiH.

Ovaj je predmet razmatrao Ustavni sud BiH i donio odluku kojom se zaključuje da je članak 35. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama u BiH diskriminatoran i protivan članku II/4. Ustava BiH. K tomu je Ustavni sud BiH još jednom potvrdio da se „porodiljni dopust naročito odnosi na prava žena da ne budu diskriminirane i da uživaju primjerene uvjete rada“. Nakon spomenute odluke Vijeće ministara BiH ovo je pitanje uredilo svojom Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za porodiljni dopust u institucijama Bosne i Hercegovine.

Sukladno pravnim propisima u Republici Srpskoj, majka i otac djeteta mogu se sporazumjeti o tome da porodiljni dopust, nakon isteka 60 dana od dana rođenja djeteta, umjesto majke može koristiti i djetetov otac. Pravo na korištenje porodiljnog dopusta i naknade za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta za zaposlene u institucijama BiH i na području Federacije BiH pripada djetetovoj majci, dok djetetov otac to pravo može koristiti samo u iznimnim slučajevima.

Iz navedenog se može zaključiti da Bosna i Hercegovina nije ispunila svoje obveze glede osiguranja prava na naknadu za vrijeme trajanja porodiljskog dopusta za sve svoje građane i građanke bez diskriminacije.

III. Uzimajući u obzir podjelu nadležnosti na području socijalne skrbi sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, ustavima entiteta i kantona te Brčko Distrikta, Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH

P R E P O R U Č U J E

Vijeću ministara BiH, vladama entiteta, kantona i Brčko Distrikta, kao i entitetskim parlamentima, skupštinama kantona i Brčko Distrikta da, sukladno svojim ovlastima, uredi prava osoba koje se nalaze na porodiljnom dopustu na način kojim će se osigurati primjerena zaštita materinstva i otkloniti postojeća diskriminacija na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine, te da učine napore na daljnjem unapređenju i standardizaciji ovih prava u cilju ispunjavanja obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela prema međunarodnim konvencijama.

PREDSJEDATELJ POVJERENSTVA

Niko Lozančić